

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 462/2024-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Gergelym Pšenákom, advokátom, M. R. Štefánika 30, Nové Zámky, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2Urto/7/2024-121 z 13. augusta 2024 takto

rozhodol:

- Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2Urto/7/2024-121 z 13. augusta 2024 **boli porušené** základné práva sťažovateľa na žiaden trest bez zákona podľa čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky a uloženie trestu podľa zákona účinného v čase jeho spáchania podľa čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky.
- Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2Urto/7/2024-121 z 13. augusta 2024 **zrušuje a vec mu vracia** na ďalšie konanie.
- Najvyšší súd Slovenskej republiky **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **713,96 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 28. augusta 2024 domáha vyslovenia porušenia základných práv na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), žiaden trest bez zákona podľa čl. 49 ústavy a uloženie trestu podľa zákona účinného v čase jeho spáchania podľa čl. 50 ods. 6 ústavy a práva na slobodu podľa čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením najvyššieho súdu o zamietnutí jeho odvolania proti rozsudku krajského súdu vydaného podľa zákona č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia

spojená s odňatím slobody v Európskej únii a o zmene a doplnení zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o uznávaní“).

II.

2. Rozhodnutiami maďarských súdov a podľa maďarského trestného zákona bol sťažovateľ uznaný vinným z trestných činov podvodu, pokračujúceho podvodu a falšovania neverejnej listiny, ktorými spôsobil škodu 138 800 eur. Za to mu bol uložený trest odňatia slobody na 1 275 dní. Krajský súd tieto rozhodnutia rozsudkom z 18. júna 2024 uznal s tým, že sťažovateľ uložený trest odňatia slobody vykoná v ústave na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

3. Proti tomuto rozsudku sa sťažovateľ odvolal. Odcitoval znenie § 17 ods. 1 až 3 zákona o uznávaní, ktorých podstatou je to, že (i) ak nie je dôvod na odmietnutie uznania a výkonu rozhodnutia, súd rozhodne o uznaní takého rozhodnutia a súčasne rozhodne, že sa také rozhodnutie vykoná, (ii) ak sa rozhodnutím uložila trestná sankcia spojená s odňatím slobody, ktorá nie je zlučiteľná s právnym poriadkom Slovenskej republiky, súd rozhodnutím nahradí trestnú sankciu takou trestnou sankciou, ktorú by mohol uložiť, ak by v konaní o spáchanom trestnom čine rozhodoval; pritom dbá o to, aby takto uložená trestná sankcia nezhoršila postavenie odsúdeného a v čo najväčšej miere zodpovedala pôvodne uloženej trestnej sankcii, a (iii) ak sa rozhodnutím o trestnej sankcii uložila trestná sankcia v trvaní, ktoré nie je zlučiteľné s právnym poriadkom Slovenskej republiky, súd trvanie trestnej sankcie primerane upraví, pričom takto upravená dĺžka trvania trestnej sankcie nesmie byť kratšia ako najdlhšie trvanie ustanovené pre rovnaké trestné činy podľa právneho poriadku Slovenskej republiky. Následne poukázal na to, že účinnosť nadobudla novela Trestného zákona, ktorá zmenila trestnú sadzbu a výšku škody pri trestnom čine podvodu podľa § 221 Trestného zákona, a tak sa trest, ktorý mu bol uložený maďarskými súdmi, stal nezlučiteľný s Trestným zákonom. Navrhol, aby mu najvyšší súd uložil trest odňatia slobody s podmieneným odkladom jeho výkonu.

4. Ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením najvyšší súd odvolanie sťažovateľa zamietol. Rozsiahlo, no bez toho, aby to sťažovateľ v odvolaní namietal, podrobne odôvodnil, že nebol dôvod posudzovať obojstrannú trestnosť jeho činov. Nad rámec tohto záveru uviedol, že konanie sťažovateľa by pri preskúmaní obojstrannej trestnosti bolo kvalifikované ako trestný čin podvodu podľa § 221 ods. 4 Trestného zákona s tým, že „na posudzovanie trestnosti činu by nemala vplyv ani výška sadzieb, ktorá môže byť v uznávajúcom štáte iná, ako v štáte pôvodu“. V závere najvyšší súd uviedol, že krajský súd správne zaradil sťažovateľa na výkon trestu odňatia slobody do ústavu s minimálnym stupňom stráženia podľa kritérií na prevzatie a výkon rozhodnutia uvedených v § 17 zákona o uznávaní s tým, že uložená trestná sankcia nezhoršila postavenie sťažovateľa a zodpovedá pôvodne uloženej trestnej sankcii. Okrem toho nie je žiaden dôvod odmietnuť uznanie a výkon rozhodnutia podľa § 16 ods. 1 písm. a) až m) a ods. 2 zákona o uznávaní.

III.

5. Sťažovateľ je toho názoru, že najvyšší súd porušil jeho ústavné práva a opakuje svoju argumentáciu z odvolania proti rozsudku krajského súdu. Poukazuje na odôvodnenie, kde je uvedené, že nebolo nutné skúmať obojstrannú trestnosť činu ani to, aké trestné sadzby ukladá slovenský Trestný zákon za rovnaký trestný čin. S tým sťažovateľ nesúhlasí a uvádza, že každý štát určuje tresty za trestné činy. Ak má niekto vykonať trest na Slovensku, je nevyhnutné podľa § 17

ods. 1, 2 a 3 zákona o uznávaní prihlíadať na tresty podľa slovenského Trestného zákona. Sťažovateľ sa ďalej nestotožňuje s tým, že jeho konanie je podvodom podľa § 221 ods. 4 Trestného zákona, pretože v čase rozhodnutia najvyššieho súdu by jeho konanie malo byť posúdené ako podvod podľa § 221 ods. 2 Trestného zákona. Z toho vyvodzuje, že uložený trest nie je zlučiteľný s účinným slovenským Trestným zákonom.

6. Najvyšší súd k ústavnej sťažnosti uviedol, že nebol dôvod zaoberať sa trestnosťou skutku, a to vzhľadom na jeho zaradenie v zákone o uznávaní. To, že konanie sťažovateľa kvalifikoval ako podvod podľa § 221 ods. 4 Trestného zákona, v odôvodnení uviedol len na okraj bez toho, aby to malo význam pre uznanie rozhodnutia. Uznal, že podľa súčasnej právnej úpravy by mohlo byť konanie sťažovateľa posúdené podľa § 221 ods. 2 Trestného zákona, no to by nemalo vplyv na rozhodnutie. Zdôraznil, že podľa § 17 ods. 2 a 3 zákona o uznávaní možno trest uložený uznávaným rozhodnutím zmeniť, len ak je nezlučiteľný s právnym poriadkom Slovenskej republiky a takto upravená sankcia nesmie byť kratšia ako najdlhšie trvanie ustanovené pre rovnaké trestné činy podľa právneho poriadku Slovenskej republiky. Žiadna z týchto situácií však nenastala.

IV.

7. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia má podať jasné a zrozumiteľné odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (I. ÚS 218/2019).

8. Argumentácia ústavnej sťažnosti je zhodná s argumentáciou sťažovateľa v odvolaní proti rozhodnutiu krajského súdu. Je tomu tak preto, že sťažovateľ v uznesení najvyššieho súdu nedostal odpoveď na ním v odvolaní proti rozsudku krajského súdu položenú otázku. Sťažovateľ sa v odvolaní proti rozsudku krajského súdu dovoľával použitia § 17 ods. 2 a 3 zákona o uznávaní, keď bol toho názoru, že mu bol uložený trest odňatia slobody nezlučiteľný s právnym poriadkom Slovenskej republiky osobitne z toho dôvodu, že počas konania nadobudla účinnosť novela Trestného zákona. K tejto námietke sťažovateľa sa najvyšší súd žiadnym spôsobom nevyjadril. V súvislosti s argumentáciu sťažovateľa predovšetkým nevyjadril, či sa ako referenčný rámec vo vzťahu k posúdeniu zlučiteľnosti trestu uloženého maďarským súdom použije Trestný zákon pred alebo po účinnosti jeho novely. Preto ani nemohol odpovedať na otázku sťažovateľa, či trest, ktorý mu bol uložený maďarským súdom, je zlučiteľný s právnym poriadkom Slovenskej republiky.

9. K argumentácii najvyššieho súdu, či už v jeho namietanom rozhodnutí, alebo v jeho vyjadrení k ústavnej sťažnosti, treba uviesť, že sťažovateľ v odvolaní proti rozsudku krajského súdu a ani v ústavnej sťažnosti nenamietal, že by jeho skutok nebol na Slovensku trestným činom. V nadväznosti na novelu Trestného zákona najvyšší súd len žiadal, aby sa vyjadril k zlučiteľnosti uloženého trestu s našim právnym poriadkom, teda s Trestným zákonom po jeho novele, ktorá nadobudla účinnosť v priebehu konania vedeného podľa zákona o uznávaní. Na túto otázku však sťažovateľ od najvyššieho súdu neodstal žiadnu odpoveď. Jednak zostalo nezodpovedané,

či sa na zlučiteľnosť jeho trestu s právnym poriadkom Slovenskej republiky použije Trestný zákon pred alebo po účinnosti jeho novely, ale ani odpoveď na to, či je trest uložený mu maďarským súdom zlučiteľný či už s Trestným zákonom pred, alebo po jeho novele.

10. Úlohou najvyššieho súdu s ohľadom na odvolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu nebolo, aby sa najvyšší súd len na okraj vyjadroval k posúdeniu konania sťažovateľa podľa slovenského Trestného zákona. Jeho úlohou bol vyjadriť sa, ktoré znenie Trestného zákona bude referenčným rámcom zlučiteľnosti trestu podľa § 17 ods. 2 a 3 zákona o uznávaní. Po zodpovedaní tejto otázky na najvyššom súde bolo, aby posúdil, či maďarskými súdmi uložený trest odňatia slobody či už v tom, že bol uložený nepodmienečne, ako aj vo vzťahu k jeho výmere je zlučiteľný s tým či oným znením Trestného zákona. Takéto úvahy nevyplývajú nielen z namietaného rozhodnutia, ale ani z vyjadrenia najvyššieho súdu k ústavnej sťažnosti. Hoci i takéto dodatočné vyjadrenie v konaní o ústavnej sťažnosti nie je spôsobilé napraviť nedostatočnosť odôvodnenia namietaného rozhodnutia najvyššieho súdu, je z toho zrejmé, že najvyšší súd pred svojím rozhodnutím nesubstancoval právne otázky, ktoré boli rozhodujúce s ohľadom na odvolacie námietky sťažovateľa. Tieto sa netýkali použitia § 17 ods. 1, ale § 17 ods. 2 a 3 zákona o uznávaní.

11. Zmyslom ustanovení § 17 ods. 2 a 3 zákona o uznávaní je ochrana pred výkonom takých trestov, ktoré boli uložené uznanými cudzími rozhodnutiami, ktoré nie sú zlučiteľné s právnym poriadkom Slovenskej republiky. Tým sa priamo realizujú ústavné práva na žiaden trest bez zákona podľa čl. 49 ústavy a uloženie trestu podľa zákona účinného v čase jeho spáchania podľa čl. 50 ods. 6 ústavy. Hmotnoprávnou garanciou týchto ústavných práv je samotné znenie § 17 ods. 2 a 3 zákona o uznávaní, pričom súčasťou procesnej garancie týchto ústavných práv je aj potreba riadneho zdôvodnenia použitia týchto ustanovení v rozhodnutiach slovenských orgánov ako vykonávajúcich justičných orgánov podľa tretej časti zákona o uznávaní.

12. Preto vzhľadom na absenciu riadneho odôvodnenia použitia § 17 ods. 2 a 3 zákona o uznávaní v rozhodnutí najvyššieho súdu s ohľadom na podstatu odvolania sťažovateľa došlo namietaným rozhodnutím najvyššieho súdu k porušeniu základných práv sťažovateľa na žiaden trest bez zákona podľa čl. 49 ústavy a uloženie trestu podľa zákona účinného v čase jeho spáchania podľa čl. 50 ods. 6 ústavy. Preto bolo ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vyhovené s tým, že uznesenie najvyššieho súdu sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie. V tomto konaní sa najvyšší súd ústavne konformným spôsobom, teda riadnym odôvodnením svojich úvah o zlučiteľnosti výmery a nepodmienitosti trestu odňatia musí podľa § 17 ods. 2 a 3 vysporiadať s otázkami, ktoré sťažovateľ svojím odvolaním nastolil. Pričom vôbec vopred nemožno vylúčiť i taký výsledok, ktorý bude viesť k rovnakému záveru, teda zamietnutiu odvolania sťažovateľa.

13. Keďže z tvrdení sťažovateľa nevyplýva, že by došlo k akémukoľvek faktickému obmedzeniu jeho osobnej slobody, teda jeho priamemu uväzneniu, zadržaniu alebo väzbe, nebol dôvod vyhovieť ústavnej sťažnosti sťažovateľa v časti, v ktorej namietol porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva na slobodu podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru. Tieto ustanovenia chránia každého pred faktickým obmedzením osobnej slobody, ku ktorému dôjde mimo rámca, ktorý vyplýva z čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 1 dohovoru.

V.

14. Zistené porušenie základných práv sťažovateľa odôvodňuje, aby mu najvyšší súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov úplne nahradil trovy konania, ktoré mu vznikli zastúpením advokátom. Ich výška bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), čo za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti 2 x 343,25 eur) s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 13,73 eur) predstavuje 713,96 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. októbra 2024

Robert Šorl
predseda senátu